

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง โฆษณาคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ .

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ แล้วปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ จำนวน ๒ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. อ้อย (*Saccharum officinarum* L.) พันธุ์ ภูเขา ๑ (Phukhieo 1)
๒. บวบเหลี่ยม [*Luffa acutangula* (L.) Roxb.] พันธุ์ ศฝก. ๖

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ปราบกฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิสูจน์ว่าการยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๙๔๐-๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

(นางสาวศิริพร บุญชู)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

อ้อย (*Saccharum officinarum* L.)

พันธุ์ภูเขียว 1

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล บริษัท มิตรผลวิจัย พัฒนาอ้อยและน้ำตาล จำกัด
ที่อยู่ 399 หมู่ 1 ตำบลโคกสะอาด อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ 36110
โทรศัพท์ 044-881151, 044-881189

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

อ้อยพันธุ์ภูเขียว 1 เป็นพันธุ์ที่ได้มาจากการผสมพันธุ์ระหว่างอ้อยพันธุ์ MPT98-2033 พันธุ์แม่ กับอ้อยพันธุ์ LK92-11 พันธุ์พ่อ โดยปรับปรุงพันธุ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2562 ในปี พ.ศ. 2556 ผสมพันธุ์ที่บริษัท มิตรผลวิจัย พัฒนาอ้อยและน้ำตาล จำกัด ได้ลูกผสมจำนวน 550 โคลน ในปี พ.ศ. 2557 ดำเนินการคัดเลือกพันธุ์ขั้นที่ 1 ที่ได้อ้อยพันธุ์ดีเด่นจำนวน 20 โคลน ในปี พ.ศ. 2558 ดำเนินการคัดเลือกพันธุ์ขั้นที่ 2 ได้อ้อยพันธุ์ดีเด่นจำนวน 5 โคลน จากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2559 - 2560 เปรียบเทียบพันธุ์มาตรฐาน ในอ้อยพันธุ์ดีเด่นจำนวน 5 โคลน ในแปลงวิจัยของบริษัท มิตรผลวิจัย พัฒนาอ้อยและน้ำตาล จำกัด โดยใช้พันธุ์ KK3 และ LK92-11 เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2561 ปลูกเปรียบเทียบพันธุ์ในไร่เกษตรกร 3 แห่ง ได้แก่ อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ และ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีอ้อยทดลอง 14 โคลน โดยใช้พันธุ์ KK3 และพันธุ์ LK92-11 เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ในระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2561 ได้ประเมินการยอมรับพันธุ์อ้อยที่บริษัท มิตรผลวิจัย พัฒนาอ้อยและน้ำตาล จำกัด จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2560 - 2562 ได้ขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวน ในพื้นที่ไร่บริษัทของกลุ่มมิตรผล

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย อ้อย ชื่อวิทยาศาสตร์ *Saccharum officinarum* L. วงศ์ Poaceae (Gramineae) พืชไร่ ไม้ล้มลุกหลายปี

ราก มี 2 ชุด คือ รากที่เจริญมาจากข้อของท่อนพันธุ์ และรากที่เจริญมาจากหน่อที่งอกใหม่ โดยรากทั้ง 2 ชุด เป็นรากพิเศษ (adventitious root) จุดกำเนิดรากไม่เป็นระเบียบ สีเหลือง ความกว้างวงรากล้นน้อยกว่า 0.8 เซนติเมตร

ต้น ลำต้นตั้งตรง แข็งแรง สีเขียวเหลืองเหลือง สูงเฉลี่ย 285 เซนติเมตร จำนวนลำต่อกอ 6 ลำ จำนวนปล้อง 25 ปล้องต่อลำ ลักษณะปล้องโคนใหญ่ปลายเล็ก ความยาวปล้อง 8 - 20 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ย 3.0 เซนติเมตร ผิวมีไขจำนวนมาก ตาบริเวณข้อรูปห้าเหลี่ยม นูนเล็กน้อย มีขนเล็กน้อย

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปแถบ ออกตามลำต้น กว้าง 5 เซนติเมตร ยาว 160 เซนติเมตร ขอบใบมีขนเล็กน้อย ลิ้นใบ (ligule) รูปกระจับ เขี้ยวใบ (auricle) ขอบด้านนอกเป็นติ่ง 2 อัน ขอบด้านในรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก คอใบ (collar) รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีเขียวอมเหลือง กาบใบ (leaf sheath) แผ่เป็นแผ่นหุ้มลำต้น ไม่มีขนปกคลุม

ดอก/ช่อดอก -

อ้อยพันธุ์ภูเขา 1

บวบเหลี่ยม [*Luffa acutangula* (L.) Roxb.]

พันธุ์ ศฝก. 6

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล	ศุภย์ฝักและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่อยู่	เลขที่ 33 หมู่ที่ 11 ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางปะกง จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20250
โทรศัพท์	08-1940-5544

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

บวบเหลี่ยม พันธุ์ ศฝก. 6 เป็นพันธุ์ที่ได้มาจากการคัดเลือกแบบรวมหรือการคัดเลือกหมู่ (mass selection) โดยมีที่มาจาก อันเนื่องมาจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชครั้งเสด็จพระราชดำเนิน ณ ศูนย์ฝักอบรมเยาวชนเกษตรวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ได้มีพระราชกระแสรับสั่งข้อหนึ่งว่า “การนำพันธุ์ใหม่หรือพันธุ์ต่างประเทศต้องระวังเรื่องโรค ถ้าเกิดโรคแล้วจะเกิดเสียหายมากและขาดทุน การนำพันธุ์ต่างประเทศมาราคาสูงไม่ควรพึ่งพา” (Wat Yansangvararam Agricultural Training and Development Center ‘Under His Majesty the King’s initiative project’ 1988) และ ปัญหาที่เกษตรกรต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ราคาแพง เมล็ดพันธุ์ส่วนใหญ่ เป็นลูกผสมนำมาปลูกต่อไม่ได้ และไม่มีเมล็ดพันธุ์เกษตรอินทรีย์หรือเมล็ดพันธุ์เกษตรธรรมชาติ จำหน่ายในท้องตลาดไทย ซึ่งข้อกำหนดเกษตรอินทรีย์มาตรฐานสากลได้กำหนดว่า ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 2005 ต้องใช้เมล็ดพันธุ์พืชที่ผลิตแบบเกษตรอินทรีย์เท่านั้น จึงเป็นปัญหาที่นำไปสู่การวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์เกษตรธรรมชาติ ในปีพ.ศ. 2545 ได้เริ่มงานวิจัยและพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ โดยนางทิพวรรณ สิทธิรังสรรค์ หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาวิชาการ ได้รวบรวมพันธุ์ที่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จากนั้นปลูกและคัดเลือกแบบรวมภายใต้ระบบเกษตรธรรมชาติเกษตรอินทรีย์ โดยเลือกบวบเหลี่ยมที่ให้ผลผลิตสูง มีลักษณะผลสวยเนื้อแน่น มีรสชาติดี ทนต่อโรคและแมลง ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2557 เป็นเวลา 12 ปี จึงได้บวบเหลี่ยมพันธุ์ใหม่ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ศฝก. 6

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย บวบเหลี่ยม ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Luffa acutangula</i> (L.) Roxb. ชื่อวงศ์ Cucurbitaceae พืชผัก ไม้เถาล้มลุก
ราก	ระบบรากแก้ว (tap root system)
ต้น	ไม้เลื้อย ลำต้นยาวหลายเมตร ทรงกระบอกยาว มีขนหยาบ เส้นผ่านศูนย์กลาง 4.5 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงสลับกัน แผ่นใบรูป 5 – 7 เหลี่ยม กว้าง 25.4 เซนติเมตร ยาว 18.4 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเว้า ขอบใบหยัก ก้านใบเป็นเหลี่ยม ยาว 14.1 เซนติเมตร
ดอก	ดอกแยกเพศร่วมต้น (monoecious plant) ดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบ ดอกเพศผู้และ

ดอกเพศเมียอยู่บนต้นเดียวกัน ดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีเขียว กลีบดอก 5 กลีบ สีเหลือง โคนเชื่อมติดกัน เกสรเพศผู้ (stamen) สีเหลือง ก้านดอกมีขน ดอกเพศเมียกลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีเขียว กลีบดอก 5 กลีบ สีเหลือง โคนเชื่อมติดกัน รังไข่ใต้วงกลีบ (inferior ovary) ทรงกระบอก มีขนยาวปกคลุมหนาแน่น ยอดเกสรเพศเมีย (stigma) แยกเป็น 3 แฉก ก้านดอกมีขน

ผล ทรงกระบอก ยาว 39.1 – 43.4 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 3.7 เซนติเมตร โคนเรียว ยาว มีเหลี่ยมเป็นสัน ตามความยาวของผล

เมล็ด รูปทรงเมล็ดกลมรี กว้าง 0.7 เซนติเมตร ยาวประมาณ 0.9 เซนติเมตร มีจำนวนเมล็ดประมาณ 94 เมล็ดต่อผล

ลักษณะอื่น ๆ

1. ผลผลิต 1.2 ต้นต่อไร่ น้ำหนักต่อผล 205.2 – 250.0 กรัม
2. ต้านทานต่อโรคราน้ำค้างและแมลงวัน

อ้างอิง : ทิพวรรณ สิทธิรังสรรค์. 2560. การวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์เกษตรกรธรรมชาติกรณศึกษาบวบเหลี่ยม (ศฝก. 6). การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ 16. คณะเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร. 29 พฤศจิกายน – 1 ธันวาคม 2560.

บวบเหลี่ยมพันธุ์ ศฝก. 6